

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЯ ПОДАТКІВ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Під податком і збором (обов'язковим платежем) до бюджетів та до державних цільових фондів слід розуміти обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваний платниками у порядку і на умовах, що визначаються законами України про оподаткування (ст. 2 Закону України “Про систему оподаткування”). Закон України “Про систему оподаткування” визначає основні принципи побудови податкової системи в Україні, податки та збори в бюджет та позабюджетні цільові фонди, а також права, обов'язки та відповідальність платників. В даному Законі визначені правила встановлення та відміни податків та зборів, принципи оподаткування в Україні, суб'єкти та об'єкти оподаткування.

Всю систему платежів, що входять до податкової системи, можна розділити на податки і платежі податкового характеру. Якщо до першої групи належать саме податки (на землю, на прибуток тощо), то друга група складається зі зборів і відповідних податкових платежів (мити, державне мито тощо). Податок являє собою форму примусового відчуження результатів діяльності суб'єктів, що реалізують свій податковий обов'язок, у державну чи комунальну власність, що надходить у бюджет відповідного рівня (чи цільовий фонд) на підставі закону (чи акта органу місцевого самоврядування) і виступає як обов'язковий, нецільовий, безумовний, безоплатний і безповоротний платіж. Характеристика змісту податку, його правової природи дуже часто припускає не тільки якусь закінчену і коротку дефініцію, але і визначення, дослідження ознак, які виражають зміст даного поняття.

Податки покликані здійснювати ряд функцій, які визначають їх сутність, властивості та обумовлюють призначення в системі державних заходів регулювання економіки. В залежності від характеру та значення функції податків можна об'єднати в дві групи: основні та додаткові. Першою та найбільш важливою основною функцією податків є фіскальна функція. Через фіскальну функцію реалізується головне суспільне призначення податків – формування фінансових ресурсів держави. Наступною основною функцією податків є регулююча функція. Її суть полягає у впливі податків на різні сторони діяльності їх платників. Регулююча функція є своєрідним доповненням фіскальної функції і стосується як регулювання виробництва, так і регулювання споживання, наприклад, непрямі податки. Дуже важливим моментом в аналізі регулюючої функції є її співвідношення з розподільною функцією податків. Можна відокремити декілька рівнів її дії: закріплення окремих податків за відповідними видами бюджетів;

розподілення окремих податків поміж бюджетами; перерозподілу грошових коштів при сплаті непрямих податків. Третьою основною функцією податків є контрольна функція. Контрольна функція реалізується в ході оподаткування при регламентації державою фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій, одержанні доходів громадянами, використанні ними майна. З допомогою цієї функції оцінюють раціональність, збалансованість податкової системи, кожного важеля окремо, перевіряють, наскільки податки відповідають реалізації мети у сформованих умовах. Вказане розмежування функцій податкової системи має умовний характер, тому що всі вони переплітаються та здійснюються одночасно.

Новікова, Д.К. Законодавче регулювання місця податків у системі оподаткування України [Текст] / Д.К. Новікова // Актуальні проблеми правового регулювання фінансово-кредитних відносин в умовах кризи: практика правозастосування і шляхи її вдосконалення : збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (4 - 5 червня 2010 р.) / НБУ, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, ДВНЗ "УАБС НБУ". - Суми : УАБС НБУ, 2010. - С. 235-237.